

ДИСКУРС ВЛАДИ І НАСИЛЛЯ: ЛІТЕРАТУРНИЙ АСПЕКТ

Викладач – Кирильчук О.М., канд. філол. наук, доцент кафедри української літератури.

Освітній рівень магістр

Курс – 1, семестр – 2.

Кількість кредитів – 3.

Мета курсу – сформувати у студентів чітке уявлення про присутність у художній літературі владних проєкцій та риторики насилля, що інспіровані особливостями суспільно-політичного та історичного розвитку письменства; ознайомити із сучасним науковим трактуванням нарративу насилля та влади у культурі.

Завдання – навчитися застосовувати понятійний апарат та методологічні підходи сучасного літературознавства до аналізу класичних текстів світової та української літератури у контексті їх сучасного перепрочитання, переосмислювати репрезентацію насильства у текстах вітчизняної літератури.

Компетентності:

1. Оволодіння науковими методами пізнання, здатність до виконання навчально-дослідної та/або науково-дослідної роботи та презентації її результатів, зокрема і в локальних аналітичних групах;
2. Здатність працювати з архівами, каталогами, добирати критичну та монографічно-дослідницьку літературу для розв'язання сформульованої навчально-наукової проблеми;
3. Здатність вирішувати завдання, які потребують фахових знань, умінь, навичок та досвіду; володіння способами інтеріоризації професійних знань;
4. Здатність до послідовного, системного та цілеспрямованого засвоєння змісту навчання із дисциплін професійної підготовки, готовність до навчання на наступному рівні.;
5. Здатність до різних видів літературознавчого аналізу; володіння науковим інструментарієм в галузі теорії та історії літератури, компаративістики, рецептивної естетики й герменевтики, дискурс-аналізу;
6. Здатність до текстової, текстологічної, читацької, інтерпретаційної, дискурсивної, культурознавчої, мистецтвознавчої, психологічної тощо діяльності;
7. Здатність брати участь у дискусіях на літературні теми; підтримувати контакти із письменниками, вченими; діагностувати рівень художніх смаків слухачів та відповідно корелювати складність коментарів, інтерпретацій; адаптувати складні дослідницькі теорії, тези до рівня реципієнтів; володіння основами риторики.

Програмні результати:

1. Знання сучасних концепцій художньо-гуманітарного знання та творчості (на теоретико-методологічному, онтологічному, праксеологічному, антропологічному рівнях); досвід гуманітарних практик осягнення світу; результати і ресурси інтеграції гуманітарних та природничих наук; освіти, науки і культури; критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей.
2. Спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи.
3. Знання провідних тенденцій розвитку літературного процесу в Україні, специфіки його перебігу в культурному контексті; змісту естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; творів української класики й сучасності у взаємозв'язках із зарубіжною літературою й культурою.
4. Дослідницькі вміння: самостійно планувати та виконувати індивідуальні навчально та науково-дослідні завдання, оцінювати отримані результати, застосовувати їх у подальших розвідках у галузі філології та суміжних наук; уміння впровадження дослідницької та/або інноваційної діяльності; уміння вдосконалювати набуту під час навчання кваліфікацію.
5. Уміння порівнювати літературні факти, явища, визначати їхні подібності й відмінності; уміння визначати типи дискурсу й давати їм характеристику, структурувати дискурс на макро- і мікрорівнях.

Загалом студенти повинні **знати** особливості теоретичного окреслення категорій влади та насилля у сучасній гуманітаристиці; художні стратегії репрезентації владних проєкції в українській літературі XIX-XX ст.; наратив насилля в текстах української та зарубіжної літератур XIX-XXI ст. Також на рівні практичного засвоєння знань з курсу магістрантам необхідно **вміти** аналізувати присутність дискурсу влади у літературі; інтерпретувати риторику насилля у текстах класичної та сучасної української літератури; з'ясувати особливості репрезентації наративу насилля в художніх та публіцистичних творах вітчизняного та зарубіжного письменств.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. ВЛАДА ТА НАСИЛЬСТВО ЯК ФІЛОСОФСЬКІ ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІ КАТЕГОРІЇ

Наукове трактування феномену влади. Стратегії репрезентації дискурсу влади в культурі та літературі. Осмислення насильства у філософії XIX-XX століття. Концепції Мішеля Фуко. Дискурс насильства у гуманітаристиці другої половини XX століття. Інтерпретація категорії насильства в українському літературознавстві 1990-2000-х років. Сучасні trauma studies.

Тема 2. НАРАТИВ ВЛАДИ ТА НАСИЛЬСТВА В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ XIX СТОЛІТТЯ

Мова влади у текстах літератури романтизму та реалізму. Насилля в українській романтичній традиції. Роль насилля в українській історичній белетристиці. Інтерпретація насилля в реалістичній літературі.

Тема 3. РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ РИТОРИКИ ВЛАДИ ТА НАСИЛЬСТВА У ЛІТЕРАТУРІ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ XX СТОЛІТТЯ

Влада та насильство в текстах раннього українського модернізму. Насилля в естетичній системі модернізму. Наратив влади та насилля в літературі 1920-х років. Антиколоніальні стратегії насилля та влади в літературі 1930-х років.

Тема 4. ВЛАДА ТА НАСИЛЬСТВО В ЛІТЕРАТУРІ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XX СТОЛІТТЯ

Риторика насилля в текстах про Другу світову війну. Дискурс влади і насилля у літературі соцреалізму. Наратив насилля в естетиці українських шістдесятників. Перверзія влади та насилля в літературі 1980-х – початку 1990-х років.

Тема 5. ДИСКУРС НАСИЛЛЯ ТА ВЛАДИ У СУЧАСНІЙ КУЛЬТУРІ

Постмодерна трансформація дискурсу влади в українській літературі 1990-х – 2000-х років. Репрезентація травматичного досвіду минулого в українській сучасній літературі. Риторика насилля в сучасній культурі. Сучасний мілітарний досвід в літературі.

Е-mail кафедри: kul@rshu.edu.ua

Е-mail викладача: oleksandr.kyrylchuk@rshu.edu.ua

Очні консультації: щовівторка з 12.35 до 14.00 (2 академічні години).

Онлайн-консультації: щочетверга з 17.00 до 19.00.